

Vlaams
Parlement

ingediend op **408** (2014-2015) – Nr. 1
24 juni 2015 (2014-2015)

Voorstel van resolutie

van Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Gwenny De Vroe,
Wilfried Vandaele, Valerie Taeldeman en Bart Nevens

betreffende de beperking van het
gebruik van milieuschadelijke stoffen
in de sportvisserij en het promoten van
milieuvriendelijke alternatieven

TOELICHTING

Het verlies van verzwaringsmateriaal door sportvisser is onlosmakelijk met de sport verbonden. In de sportvisserij gaat al jaren veel lood verloren, wat zorgt voor tonnen lood in het water. De huidige gewichten zijn van lood en verlies ervan is slecht voor het milieu. Vislood betekent een gevaar voor de gezondheid van zowel mens, dier als plant. Lood is een giftig metaal, zelfs in lage concentraties, dat niet afbreekt maar zeer langzaam roest in het water. Door corrosie komen er uit het verloren lood langzaam giftige loodverbindingen vrij in het ecosysteem, een proces dat nog generaties lang zal doorgaan. De besmetting van voedingsmiddelen met zware metalen is ongewenst net vanwege hun toxiciteit. Planten en dieren nemen het ongemerkt op waardoor het in de voedselketen terechtkomt.

Loodverlies

Het is moeilijk om getallen te krijgen over hoeveel lood sportvisser verliest. De sector loopt er niet mee te koop. Veel mensen zien bij vislood een klein bolletje van 1 tot 5 mm voor zich. Het meeste lood echter wordt in combinatie met een werphengel gebruikt en daar gaat het om stukken die wel tot 500 gram kunnen wegen. Per soort visserij verschilt het gebruikte loodgewicht en dus ook het verlies van lood.

Een onderzoeksrapport van mei 2014, uitgevoerd door Deltares in opdracht van Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL), Nederland, berekent het loodverlies in zoet water op 54 ton per jaar (voor 904.559 zoetwatersportvisser). Volgens dat rapport resulteert een belasting van 54 ton lood per jaar in zoet water in een hoeveelheid van 1850 kg/jaar aan lood dat in oplossing gaat. Hetzelfde rapport schat het loodverlies door 470.000 zeesportvisser op zout water op 470 ton per jaar. Een loodbelasting in zout water van 470 ton per jaar resulteert in een loodemissie van 182 kg/jaar¹.

Zowel in zoet als in zout water moet dan ook nog het gecumuleerde effect van de loodbelasting van alle voorgaande jaren meegenomen worden.

Het rapport concludeert dat in Nederlandse wateren de cumulatieve emissiewaarden van vislood zijn: 13.300 kg/jaar in zoet water en 4400 kg/jaar in zout water.

Cijfers voor Vlaanderen zijn niet bekend, maar extrapolatie van bovenstaande gegevens naar de Vlaamse sportvisserij betekent ook een hoge gecumuleerde emissiegraad aan lood, vooral in zoet water (ongeveer 1100 kg/jaar in zoet water voor 75.000 Vlaamse sportvisser).

¹ In zout water wordt voor lood een lagere corrosiesnelheid gevonden dan in leidingwater, omdat de aanwezigheid van zowel chloride als sulfaat de oxidatie van lood remt.

Vaste hengels

Een visser met een vaste hengel vist met kleine gewichten (de bekende kleine balletjes van 0,2 tot 2 gram). Hij of zij verliest weinig lood bij goed gebruik. Dat ligt in de orde van enkele grammen per jaar en dat is, ondanks de grote aantallen vissers met de vaste hengel, maar een heel klein deel van het loodverlies. Het grootste probleem met dat lood is dat de losse loden balletjes soms vallen aan de waterkant en dat ze vervolgens door vogels als voedsel of steentjes worden beschouwd en ingeslikt. Het lood wordt dan in de krop langdurig tegen steentjes geschuurd, waardoor de vogel aan verlammingen door loodvergiftiging kan sterven. Om die reden is dit klein lood in het Verenigd Koninkrijk verboden. Een dergelijk verbod is er ook in alle natuurparken in de Verenigde Staten en Canada.

Feedervisserij

In de feedervisserij, een grote zoetwatervisserij met veel beoefenaars, vist men op zoet water met een werphengel en een met lood verzwaard korfje waarin het aas wordt gestopt. Gewichten van het lood liggen tussen 10 en 100 gram. Die korfjes kunnen vastraken op de bodem. Op de grote rivieren, waar in verband met de stroming grote gewichten worden gebruikt, is het verlies hoog. Sommige vissers kopen de korfjes met tientallen tegelijk of maken ze zelf. Feedervissers verliezen in stromend water 1 tot 5 korfjes per dag, in stilstaand water 1 of enkele per jaar. Dat is dus een zeer forse bron van loodverlies.

Karpervisserij

In de karpervisserij vist men met een techniek met speciaal aas, boilies genaamd. Om de vis aan de haak te krijgen, is het gewicht van het lood belangrijk. Vaak wordt gevestigd met 100 gram of met een mechaniekje aan de lijn gekoppeld: de loodclip. Die clip koppelt vaak het lood los van de lijn, zodra de vis aan de haak zit. Het loodverlies neemt door de loodclip enorm toe. Omdat de karpervisserij een grote sport is, gaat het om grote hoeveelheden. Het is normaal dat een karpervisser per dag een of meer stukken lood verliest. Die techniek wordt ook voor andere zoetwatervissen gebruikt, waardoor het verlies van lood op het binnenwater stevig toeneemt.

Vissen op zout water vanaf de wal

Ook het strandvissen is een grote sport. Men gebruikt lange werphengels met dunne en breekbare lijnen om ver te kunnen gooien. Gewichten zijn vaak 150 tot 200 gram zwaar. Bij een mooie regelmatige zandbodem is het verlies laag. Bij obstakels in het water kan het verlies flink oplopen. Hetzelfde geldt voor het vissen vanaf een pier.

Wrakvissen

Vissen op wrakken in de Noordzee brengt het grootste loodverlies met zich mee. Het vissen gebeurt meestal vanaf een charter, soms uit kleine snelle bootjes. Lijnen raken vaak vast in het wrak of in de op het wrak verspeelde visnetten. Men gebruikt hier lood van 200 tot 500 gram. Een verlies van 1 à 2 stuks per persoon per dag is laag; op een slechte dag verliezen vissers 10 stuks, soms meer.

Milieuvriendelijke alternatieven

In het Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen Waterverontreiniging van de Europese kaderrichtlijn Water is lood aangewezen als prioritaire stof, wat onder andere betekent dat de concentratie in het oppervlaktewater aantoonbaar moet worden teruggedrongen. Onder impuls daarvan heeft vooral Nederland zich sinds 2008 op de ontwikkeling van ecolood toegelegd. Er werden milieuvriendelijke visgewichten ontwikkeld zowel voor het bootvissen op de Noordzee als bij het kantvissen. Materialen die ervoor gebruikt worden, zijn onder andere gietijzer met hoogwaardige coating, gecoat staal, zwaar natuursteen en staalpoeder met bindmiddel. Dat ecolood, dat qua eigenschappen niet onderdoet voor gewoon vislood, is verkrijgbaar mét en zonder vaste buigankers, in de meeste gangbare soorten en maten van 60 tot 450 gram. Bewustmaking en sensibilisering in verband met de problematiek kan de verdere ontwikkeling en bekendmaking van milieuvriendelijke loodalternatieven ten goede komen.

Sabine VERMEULEN
Johan VERSTREKEN
Gwenny DE VROE
Wilfried VANDAELE
Valerie TAELEMAN
Bart NEVENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende:
 - 1° richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (kaderrichtlijn Mariene Strategie (kaderrichtlijn Mariene Strategie 2008/56/EG beveelt aan: het bevorderen van de bescherming van het mariene milieu, met name van de biodiversiteit, en ook het duurzame gebruik van de mariene en de kustrijksdommen, en het verder preciseren van de grenzen aan de duurzaamheid van menselijke activiteiten die een impact hebben op het mariene milieu));
 - 2° richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van richtlijn 2000/60/EG, waarin de milieukwaliteitsnormen van de prioritaire stof lood zijn opgenomen;
 - 3° richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, artikel 4, en met name het eerste lid, onder a), volgens welke de lidstaten de nodige maatregelen ten uitvoer moeten leggen overeenkomstig artikel 16, eerste en achtste lid, van die richtlijn, met de bedoeling de verontreiniging door prioritaire stoffen geleidelijk te verminderen en emissies, lozingen en verliezen van prioritaire gevaarlijke stoffen stop te zetten of geleidelijk te beëindigen;
 - 4° richtlijn 2006/11/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu van de Gemeenschap worden geloosd;
 - 5° besluit 2010/477/EU van de Commissie van 1 september 2010 tot vaststelling van criteria en methodologische standaarden inzake de goede milieutoestand van mariene wateren;
 - 6° de aanbeveling van het Benelux-parlement over de beperking van het gebruik van milieuschadelijke stoffen in de visserij en het promoten van milieuvriendelijke alternatieven, aangenomen in de plenaire vergadering van 20 juni 2014;
 - 7° het verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen te Parijs op 2 november 2001 en aangenomen door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest op 8 juli 2010;
- gelet op het feit dat het (niet-geautomatiseerde) zeehengelen (vanuit een vaartuig) in principe vrij is onder enkele beperkingen (zeehengelen is in principe vrij onder de volgende beperkingen: geen ander type vistuig mag aan boord zijn tijdens de visreizen die voor het zeehengelen worden ondernomen, nachtelijk vissen en commercialisering zijn eveneens verboden, indien het quotum voor een bepaalde soort volledig is opgenomen, dan wordt de visserij op die soort in dat gebied gesloten verklaard voor alle vissers (sportvissers inclusief); sinds 2003 mag er, als tijdelijke maatregel, slechts 20 kg kabeljauw en zeebaars – waarvan maximaal 15 kg kabeljauw – per dag en per visser aangevoerd worden);

- vaststellende dat:
 - 1° het verlies van loodzinkers door de sportvisserij inherent is aan de praktijk van hun sportbeoefening en dat dat verlies schadelijk is voor het milieu;
 - 2° het lood zowel voor de mens, de dieren, de planten als voor de voedingsmiddelen een groot risico van toxiciteit inhoudt en voor de volksgezondheid een echt probleem betekent;
 - 3° er voor het gebruik van lood in de praktijk van de sportvisserij ecologische alternatieven bestaan waarvan de eigenschappen vergelijkbaar zijn met die van lood;
- gelet op:
 - 1° een continue vervuiling van een niet-meetbare hoeveelheid lood en het bestaan van milieuvriendelijke alternatieven;
 - 2° het rapport 'Emissie van lood door de sportvisserij in zoet en zoute wateren' van mei 2014, uitgevoerd door Deltares in opdracht van Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL), Nederland;
 - 3° de Septemberverklaring van 22 september 2014, waarin de kwaliteit van water bijzondere aandacht krijgt;
- vraagt de Vlaamse Regering binnen haar bevoegdheden, het gebruik van ecologische alternatieven in de praktijk van de sportvisserij te promoten en alle actoren die betrokken zijn bij de sportvisserij, te sensibiliseren in verband met de problemen en de schadelijke gevolgen van het gebruik van loodzinkers.

Sabine VERMEULEN
Johan VERSTREKEN
Gweny DE VROE
Wilfried VANDAELE
Valerie TAELEMAN
Bart NEVENS